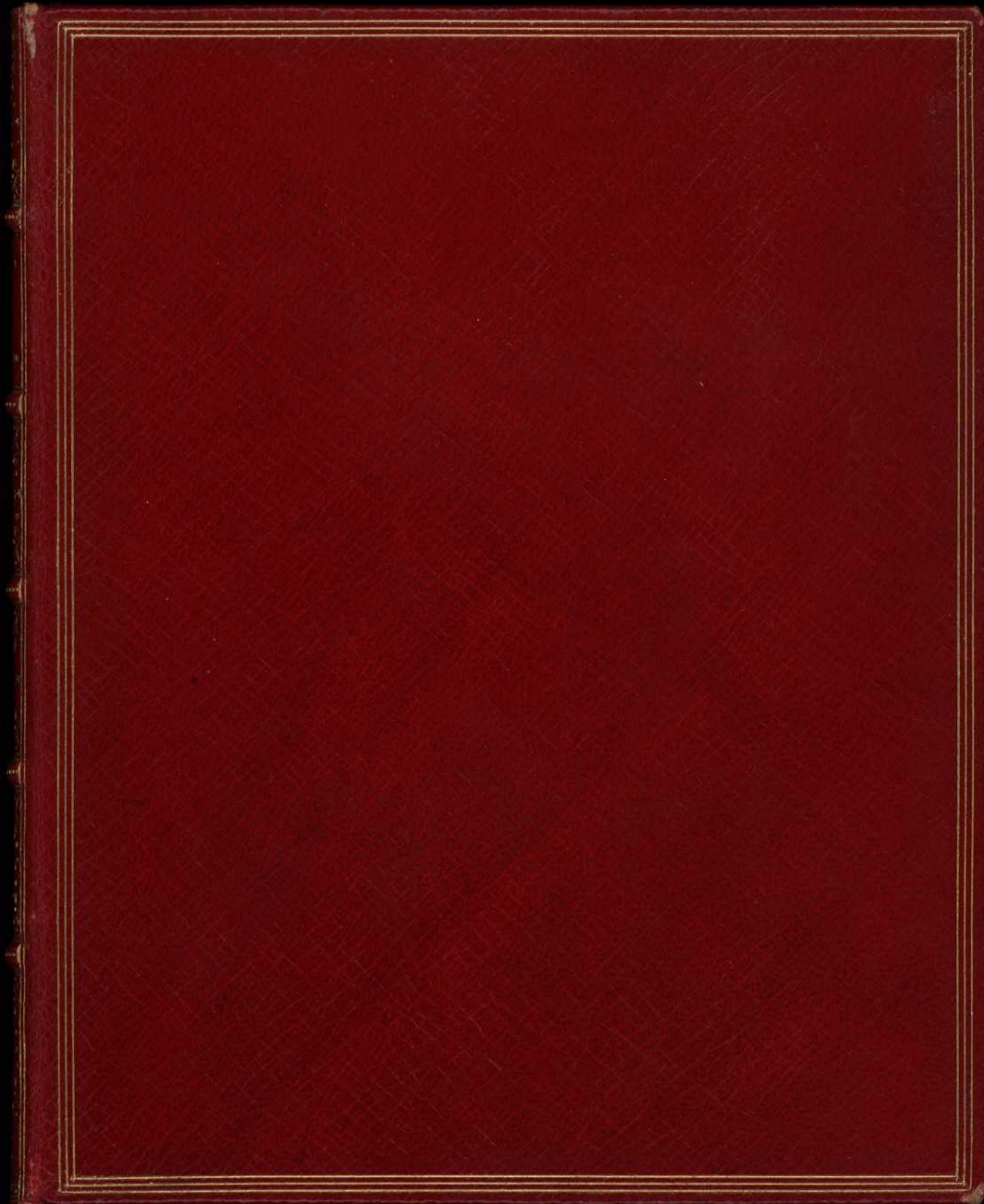

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

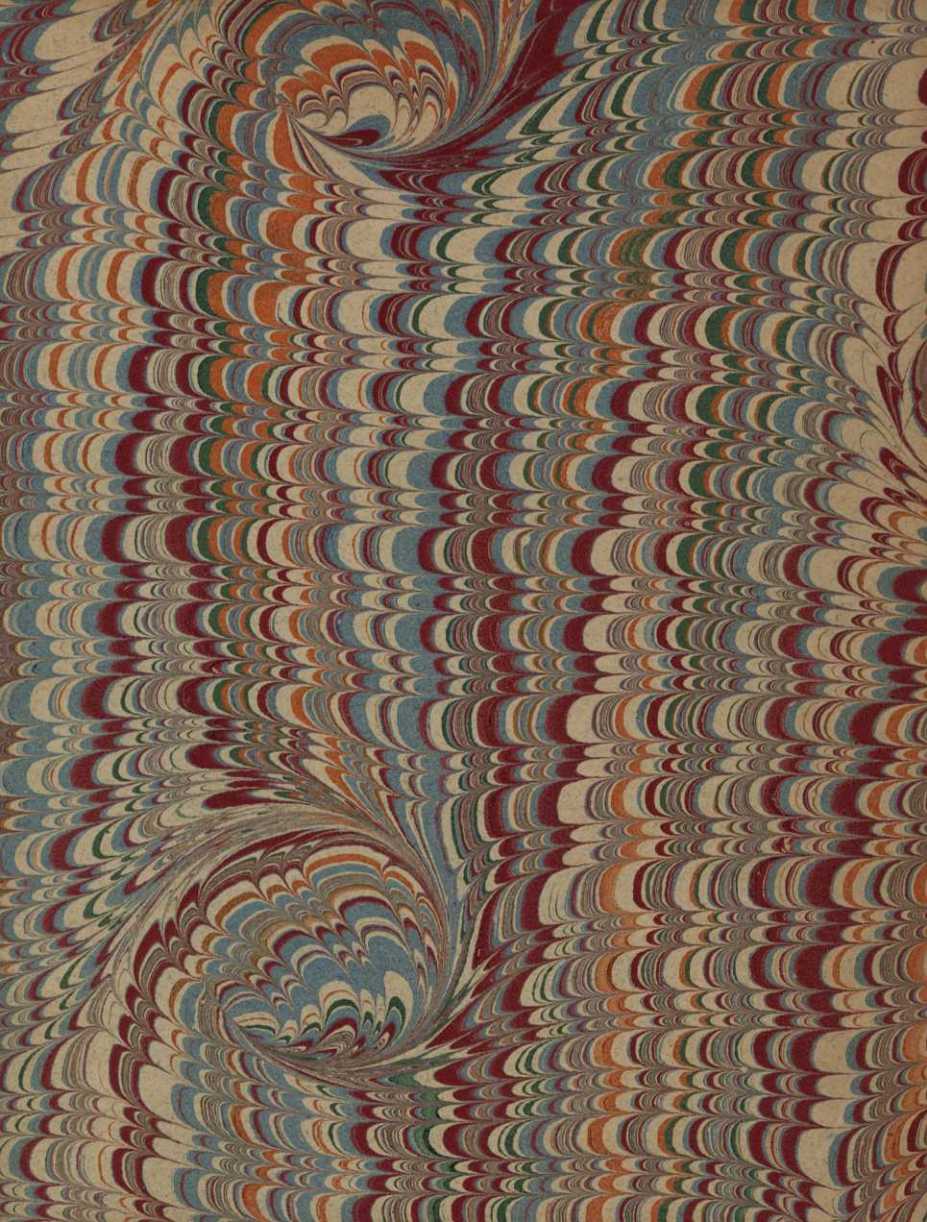

Carl Snoilsky

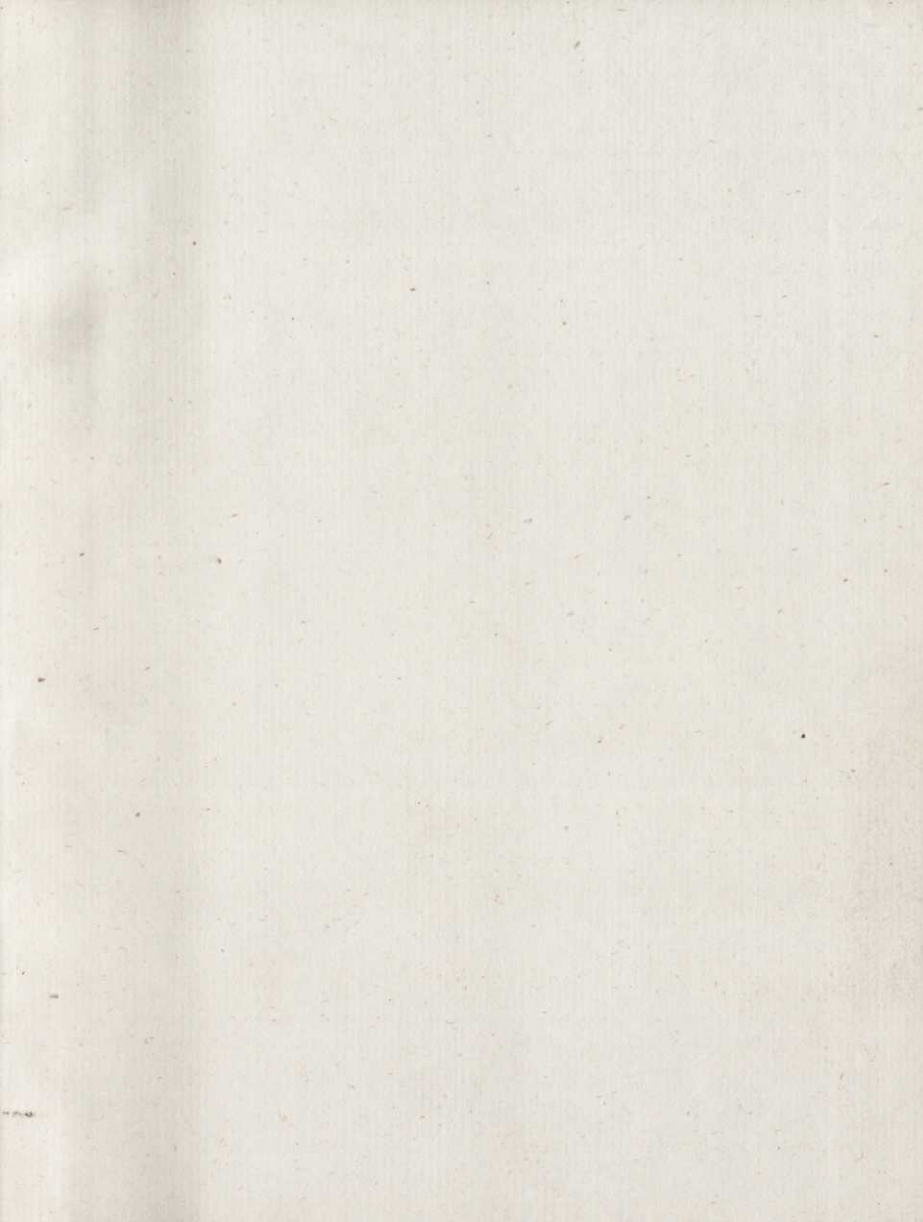
G. HEDBERG
BOKBINDARE
STOCKHOLM
GROTTNINGGATAN

Naturvet.] 1600-talet
Actron.] Sv.

En Berättelse/
Och eenfallight *Judicium*,

O M then Cometen
som nu i thetta År M DC VII. i
Septembri och Octobri Månader/ i 34. daghar
widh pass syntes/ och dunnw til år: Ther aff man
förnimma kan/ Hwadh Cometer äre til theres
substanz och *warelser*: Huru munge
slags the äre: Hwar aff the förorsak-
tas/ och vptändas: och hwadh
the betydha och
werka:

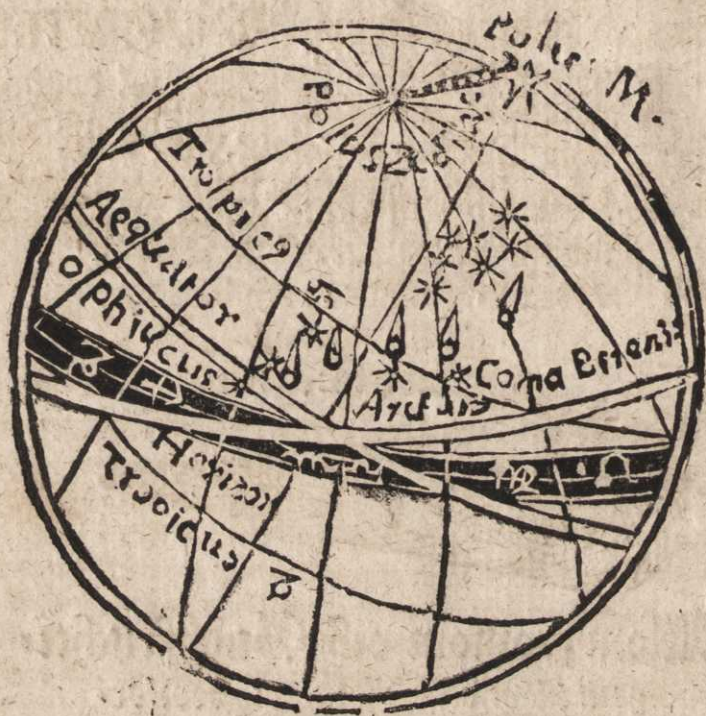
Allom fromom och Gudhfruchtig-
gom til vnderwijsning och bootsför-
maning.

Utsatt aff

SIGFRIDO ARONO FORSIO.

Schema Motus huius Cometa.

Then Stormächtighe Höghborne
Furstic och Herre / H. CARL then Monde/
Sweriges / Göthes / Wendis / Finners / Care-
lers / Lappers i Norlanden / the Caianners och Es-
sters i Lissland etc. Konung. Min allernädigeste
Konung och Herre etc.

Önster iagh Nådhe och Fridh aff Gudh Sa-
dher genom Midlaren Jesum Christum i them
helga Anda / sampt all bådhe timeligh och ewigh
wälfärd / medh mine ödhmiute och vnderdånige
trophichtige tienst altijdh.

Mlernädigeste Konung

och Herre / then Alzmächtigeste al-
tings Skaparen / och vppehållaren / som
ingen ting hatar aff alt thet han haffuer
giordt / och synnerliga ålskar Siälarna /
thet är menniskiorna / later icke ringa sijn
barmhertigheet och långmodigheet skijna emoot them / the-
vthinna / at han icke strax efter brotet later fölia straffet /
vthan lenge seer igenom finger medh them / til thet han rå
seer / at platt ingen bättring fölia will: Ty skencker han
them rå in sijn grymma wredhes Kalck / och the ogudhach-
tigha måste så vthdricka / att the och vthsupa draggiarna /
och Herren wedh straffet leer åth theas ofärd. Hwarfore
och förra ån then arma Menniskan / så wijdt vthkomma

Skal / brukar Gudh margahanda sätte til att locka och för-
mana henne til bättring. Han vthskänder trogna och alff-
uarfamme Lärare / han låter hela Naturen / Himmel och
Jord / Predika för oss / igenom selsamma tekn och wijsdh
under / aff hwilke en part Naturlighe och Materialiste äre /
en part Öffuernaturlighe / Omaterialiste och Phantastiske.

Naturlighe äre the / som ändock at the igenom natur-
lighe orsaker förorsakadhe och vpwäckte warda (synnerliga /
effter en hemligh Gud; ordning / emoot then tijdh synden i
werlden måst tagher öffuerhanden:) doch likwål igenom sin
selsamheet / och i thet the sällan stee / weridena mycket onde
bebådha / Säsom the öffuerste Planeters store Röthen /
Soleannes store Förmörkelser / Cometer / och andre salsam-
me Eld; meteora i lufften: På Jorden ibland wäxande
ting / ibland solck och såå / vnderlighe och spökachtighe födel-
ser / som sin sädh och affkomst olijke äre / eller ellices någhos
nytt hooß siggh haffua / som icke är theres egit: I watnes
och lijka så / ibland fiskar och annor Siiddiwr. Hwilket
alt wij i thenne tijdh noghsamt seedt haffue / om wij thet el-
lices haffue welat achta / Men (ty wårre) säkerheten är för-
stoor. När och Gudh sin tekn see later / slår man them
(hälst här i wåre Land) platt vnder / och wil them icke vp-
ppenbara. Konungars och Furstars rådgh och hemlighet (så-
gehr Tobias) Skal man förtija / Men Gud; wårel Skal
man hårligha prijsa och vppenbara. Wij äre nu vnder
thet stoorra Eld; Triplcitetet / som Anno 1603. ingick /
och the störste werldennes förändringar / sampt werldennes
ände vnder sigghaffuer: Hoo är then som thetta wil ach-
ta: Wij haffue seedt / och än nu så see store Soleannes för-
mörkel

mörkelser. Säsom Anno 1610. til 9. Puneter stoor,
 1612. til halffnijonde puneter. 1621. til halffelloffte pun-
 ter: Wij hassue seedt offta i these näst föregångande Å-
 ren / nyie Stiernor: Wij hassue nu seedt thenne Come-
 ten / som off rissat wijsar: Wij hassue seedt / många Diisso-
 lar och Wänar til lijka: Wij hassue seedt brinnande Dra-
 kar / och andre sällsamme Eldz tekn i lufftene: Här ne-
 dre på Jorden äre och så många wijsdunder skeedde / och
 spökachughe födelsor framkomne: Och Fiskarna i Siön
 hassua haft synnerlige *Caracteres* och bookstäffuer på
 sigh. Säsom then Fiskelöyan här i Sommars / fången
 war widh Söderström / then 20. Julij / hwilken hadhe på
 the ene sidan itt M. fyre IIII. och omwändt ifrå hoffsuudet itt
 V. och I: På then andre sidhan (ifrå stierten och så tilräk-
 nande) these tekn: IV IIII. säsom Jagh effter sielffue Fi-
 sten thet vthkastat hassuer: hwilke *Caracteres* alle äre
Litera Numerales, som någhot wist taal innehålla.

Sådane tekn äre wäl Naturlighe / som aff Naturen
 någhon orsaak och tilltyndan hassua kunna / icke thes min-
 dre hassua the någhon synnerlighe betydning i werldzlighe
 merkelighe saker.

Til thet andra / stee och aldeles Öffuernaturlighe tekn /
Phantasmata, eller Spökelsor / så i lufften / som nedre på
 Jordenne och i hassuet / til them man inge orsaker see elles
 finna kan / vthan at Gudh them i en förborgat måtto skee
 later / anten igenom sigh sielff / eller igenom Enalanars
 wärelande. *Sentit enim Plato, quod honi Genij i-*
magines ideas rerum futurarum hausas à Men-

te superna, in rebus Natura pingant. Itt sådant
Phantasma är seedt Anno 1527. then 11. Decembris i
Pfalz / Nemligha / att i lufften sågs en hand medh itt store
brinnande Swärd / och tree stjernor omkring spizen / och
ther rundt omkring många affhuggne menniskio hoffund /
och emellan them allahanda slags Krigswärior / Swärd /
Sabblar / Hällbårdar / Spekar / Kastespith / Try och
dubbel grenote Gaslar / aflonge Lodh / och mycket annat
mera / hwilket så förskreckeligit haffuer warit til att see / att
månge ther öffuer beswimadhe. I Liffland låto sigh och
så för thetta närwarande Kriighet många wiidhunder see /
Anno 94. 95. och 96. Itt stoort Swärd sågh Jagh medh
månge andre Anno 94. öffuer Kefle Stadh vpreest på iuse
daghen. Anno 95. Sågs och itt selsamt vnder på Påscha
Morgonen / aff then Wallårde och mycket Gudhfruchtighe
Mannen Her *David Duberchio, Visitatore* i Est-
land / then tijdh han (såsom han thet hwar dagh gjorde)
om Morgonen medh sitt folck höll sine iwahnlighe Mor-
gonböner / och them förmaante at wyrdeligen och Gudhes-
lighen hålla theras Påscha Högtijdh: Nemligha / att
hans Dotter först fick see itt Trådhy fult medh grenar vpssti-
gha ifrå Jordenne i lufften / thet hon sadhe sin Fadher. Ty
stegh han vp aff sin Knä / och sågh ther effter igenom fän-
stret och förskreckte sigh / och sadhe til sitt folck: Kinder
laß vns henaufen gehen / vnd Gottes werck beschen. Så
stegh thetta trådhy långre och långre vp / så att man och rö-
terne ther aff see kunde / och thet bleff lijka som twärt aff
hugget / och begynnte förswinna. Sedhan såah han Öst-
södher ifrå sin Gård / then han kalladhe *Thabor*, lijka

som

som itt stoor Hoff medh sköne ordenlige Bygningar/
fulle medh Skorstenar effter Swenske sätte / ther på
sigh satte en stoor Fhana / som swäffde öffuer thetta hela
hoffuet / och all then ort som lägh ther ifrå Wester vth e-
moot Hapsel war tilseende såsom itt Haaff / och många
Fistiare ther i / thet förbenämde salighe Man migh sielff
muntlighen berättadhe / och let til Prästerkapet i Liffland
skriffteligha vthgå. Då war och förvthan hans egne full-
woyne Söner och döttrar en fremmand lård Man / benind
Christophorus Cothenius, til städes som thetta vndret
sågh. Samma åhr war och watnet i Stöstranden en heel dagh
igenom blodhrodt til någre famnar långt vth ifrå stranden/
och många togho ther aff medh Kerel för vnder skull och bo-
ro vp i hwsen / på hwilken tijdh och iagh ther tilstädes war.
Item Anno 96. sågh och så förbenämde salighe Man / en
gansta vnderligh syn om Nyåre Daghen / medh flere som
han ther til kalladhe / i thenne effterfoliande lijknelse. På
klara himmelen om liuse daghen sågs itt högt trådhy medh
fulle grenar / aff hwilket alle qwistar och grenar affölle / så
att blåtta stammen bleff qwar ständandes / och ther på satte
sigh en rödh blodhfhana. Sågs och på samma tijdh i
klara lufften een Kyrkia / så aldeles görligha som een råte
vpygd Kyrkia / medh itt spikt thorn offuan vppå / och at
man icke allenast lijka som råtte fenster / vthan ock iern gal-
rona i them see kunde / På thenne Kyrkia satte sigh itt stoor
seghel lijka som vplåst aff weder / och Kyrktan begynte lij-
ka som för sunka / och förswan vnder klara himmelen v-
than Sky. Effter en halff tijme kom hon åter igen fram/
aldeles i then förre form och lijknelse / vthan seghel / Men
tornet war fult medh hol lijka som thet hade varit medh lodh
genom

genom Skutit / och en högh Balghe stodh hardt widh Kry-
kian. Om thetta miraklet skreff förbenämde salighe Man
vth omkring Landet / och förkunnadhe them ther een stoor
förändring / men en stoor hoop aff Adelen gjorde spee
ther aff / och sadhe: D then gamble Narren/hwadh han
drömer om Nattena / thet spridher han vth för Vertekn/
såsom Jagh thet aff them sielff hörde haffuer / Ty år och
måsta olyckan gången öffuer them som thet gjorde.

Item Anno 97. förra ån Gudh wille heemsökia Fin-
land medh sitt rijs / ther Almoghen i en by/benämnd Nack-
skogh / 3. miler ifrå Helsingefors / församlat war til att
hålla rekenstap medh Hårede Skriffuaren om Hösten wid
Michaelis/ siel man höra lijka som Trummor och Trume-
ter / och itt stoor gny / lijka som aff en stoor Håår / ther
öffuer the som thet först wthe på Gården singo höra / sigh
storligha föröndradhe / mädhan the icke wiste nogot Krijg-
folck / hålft offuan ifrå Landet tådhan the hördes/förhan-
den wara. Ty lupo the in och sadhe thet Skriffuarenö samt
them androm som ther tilstådes woro/at ther hördes kostia
en Krijghåår/och the gingo alle vth på Gården och lyddes
ther effter. Lå singo the see stijgha vp i Sky Nordan effter
såsom een stoor Krijgsmache / och then andre mötte them
ifrå Östfödher. Then Wåstre hopen war först liten til se-
ende / Och then Östre stoor. När the drabbadhe tilsam-
man / förminst adhes then Östre och bleff tunn / så att man
kunde mångestädes see himmelen igenom honom / och then
Wåstre wårte til. Ther sågh och hörde man och så görligha
skutas/Trummor och Trumeter gå. Sådhan höllo bägge
hoparna en tijdh stilla emoot hwar annan. Och sågs lijka
som en stoor Man gå mitt emellan them / och någhre stegho
uill

till honom aff bådhe sidhorna lista som till en Dagtingan
och handling / och så begynte bådha hoparna småningom
förstingras och försvinna. Men then Westre sågs all
långst. Och vnder then ortt thetta sågs / sans mykin blodh
liggiandes nedh på Engiarna. På samma tindh Jagh
thetta höra siel / befrågadhe Jagh Skriffuaren medh
siel om alle thetta wiidhunders umstendigheter / them han
migh effter förbenämde satte berättadhe / och Jagh ther aff
mångom förkunadhe itt nytte Kriugh och een swär Gudz
heemsökning / thet många än nu wäl minnas.

Så gå nu bäggiahanda slags *Portenta* eller *Jer-*
tekn vth ther vppå / att the förkunna menniskiom Gudz riss
och itt tilkommande almennelighit straff / thet man i liika
måtto om theenne siidstsedde Cometen tänckia och döma
skal.

Och mädhan domen om sådane vnderfamme ting vld-
ghar sållas aff Naturens ransakare *Physicis et Astro-*
nomis, som Naturens hemligheter ransaka och omhand-
la / vthi hwilke Studier och Jagh owärdigh migh nogoro
ledes öffuat haffuer / haffua många frome mitt *Judici-*
um om theenne Cometen begärat / thet Jagh (ändoch ate
Jagh medh *Librij* effter ndrwarande legenhet illa försorgde
är) them icke haffuer kunnat affslå eller förwägra. Ty
haffuer Jagh effter legenheten theenne ringe *Tractat* om
samma Comet enfalligt beskriffuit / them til vnderättelse
som lust haffua att weta Naturens hemligheter / vthi Come-
ters och annor *Eldztekus* wärkande / samt och mitt enfal-
ligha *Judicium* om hans betydhande tillsatt / så mykic
Jagh aff Naturlighe orsaker / och föregångande exempel
vthle

villeta kunde/hwilken tractat iagh i all vnderdånighet E. K.
M. haffuer presentera latit. Och mådhän Jagh hugneligen
förnuftit haffuer / at E. K. M. haffuer dömt förbenämde
Tractat menigh man tiänlich wara / haffuer Jagh honom
aff Trycket latit vthgå / och i all ödmuik vnderdånigheet
E. K. M. tillkriffuit / *dediceret* och til en liten Nyåars
gåffuo föråhrat : ödmuikeligen bidiandes / at E. K. M.
thetta ringa doch wälmeenta arbete nådeligen vptagha /
och mugh arme troplichtighe Tienare en Nådigh och gun-
stigh Konung och Herre bliffua wille. Gudh alzmechtig
E. K. M. altidh wälsigne och beware vthi itt longsamit /
lyckesampt och rooligit Regemente / sitt helgha Namn till
läff och åhre / Gud; Forsambling till förfordring / och meni-
ghe Sweriges inbyggjare till een Crono / hugnat / gagn och
godho. Amen. Datum Stockholm / S. Marthini dagh.
Anno 1607.

E. K. M.

Vnderdånighe och öde-
muike Tienare

Sigfridus Aro-
nus Forsius

M Cometernes *Substantz* och *materie* Cometas
 rui *Substantia*.
 haffuer hoos årskillelige Philosophes årskillige
 meningar warit. Ty en part haffua meent/
 at the skulle wara aff någhon himmelsk sub-

stantz eller warelse. Democritus och Anaxagoras haffua
 lärdt at Cometer skulle intet annat wara / ån tuenne
 Planeters sammankomst / hwilke aff tuenne krogpar
 skulle lata see een sådan oiåmpn luktelse. Men huru
 lods grund the haffua hafft / kan en vng Student / som
 sigh på himmelens lop licet förstår / lätteligha tilbaka
 driffua. The Pythagoriske / Item Hippocrates Chiu,
 och hans Låringe Eschylus, haffua föregiffnit / at en Co-
 met skulle wara een aff the Rörliche Sciernor / som man
 kallar Planeter, hwilken skulle alt fölia Solen och wara
 vnder hennes steen / och för then skul icke kunna synas /
 vthan effter long tådh / tå han någhot stiger ifrå Solen.
 Men huru falsk thenne meningen år / år thet i sigh sielffte
 klart / mådan vnderstundom tuenne Cometer tillykta sed-
 de år såsom Julius Scaliger Exerc. 70. bekänner sigh
 sielff thet haffua seedt. Item Planeterne gå icke långt
 ifrå Zodiaco, Men these ganska longt. Sammaledhes
 och synes Cometer vthi årskilligh form och luktelse / så-
 som här effter skal widhare förklarar warda.

Ty år Cometer (såsom alle naturlighe orsaker /
 och observationes thet witna) aff thet slags himmels
 tekn / som man kallar Ignita Meteora, thet år brinnan-
 de tekn. Ty the igenom hete orsaker / alt så förorsaka-
 dhe warda.

Når Saturnus igenom siet kalla wårckande Jora
 dennes ådrår och suettehol tilcåpper / försambla sigh in i
 Jordennes skreffuor och gruffuor en hoop feetachtigh /

warm / och förgiftigh dimba / aff Jordennes /
metallernes / Suaffuels / Salpeters / Quicksiluers
och Jord bechs substanz / hwilken vthi thet trångsle la
genom theres inbördes motu / rörelse / och beblandelse /
meer och meer vptändt / och aff then Jordiske fuchtighe
ten sublimerat / luttrat / och afftorckat warder. När
tå Mars som Solennes heta j wädret meer vptända plä
ghar / medh någhon starck aspect seer antingen til So
len / eller rådher öffuer någhon hennes förmörkelse / el
ler och medh Saturno eller Mercurio, eller medh them bå
dhem tilllätta / sammanföghat warder / vpöpnas Jor
dennes hol och ådror / som Saturnus tilförenne tilräpt
hadhe / och then inslutne Dampen / Dimban eller roten /
giffuer sikh medh macht / vth aff Jordennes fångsle i
Lufften / och then torreste / hetaste / och fetaste roten
warder / igenom Solennes Strjmor vpryckt til then
öffuerste Lufftē / och ther lätta som tilhopa trångdt och
präfsat / igenom Stiernonars hemligha wårkande / och
warder omsjdhert vptändt (bådhe aff sin eghen inwer
tes wårme / suaffuelachtigh och brennande natur / så
som och igenom then vthwertes warma lufften / som aff
Solennes heta och Martis medh wårkande vptändt war
der) at han såledhes begynner at brinna / och warar så
länge som then försambladhe materien / fete och brin
nande Dampen / förtårde bliffuer / lätta som liwsens fees
tighet / war / talgh / eller olio / aff then brinnande eelden.
Zwarföre och iu mera aff sådana förbenämde materie
ther församblat är / iu längre warar thetta brandet /
och then lufftiske låghan / iu mindre materie ther är / theß
snarare vthslåtnas han. Såsom man thet endels seer
aff Syrwårck och tilberedde Racherer. Och icke allenest
Kommer

Kommer thenne materie ther til / vthan och all annor
Dimba och tökn / som i medel tjdth aff Jordenne vpstij-
gher / oc supediterer Cometens sine alimenta eller näring.

Aff thesse orsaker haffuer och så Jagh i thet Åhr
1606. i mijn stora Prognostica en Comet tuenne resor
förespäde / then wij nu här haffue seedt. Ther om
(godh Christen Läsare) Läs samma Prognostica i then
4. deel om Hösten / i thet 1. Cap. på then 2. sijdhan / *L.*
ij. och i thet 3. Cap. i samma deel / om hwar Månats
wederleet i synnerheet i Decembri Månat / på then 1. sija
dhan / *L.* *liij.*

Cometernes Lop anlangande / så haffua the
först sitt eghit lop / gansta snelt oc hastigt / vet sin eghen
Cirkel / som regeras aff then Planet / som til theres be-
redhelse måst wårdat haffuer.

Motus.

Sådhan warda the hwar dagh ljka medh hela him-
melens omlop rycte omkring Jorden / *secundum motum pri-
mi mobilis.*

Äre och en part som låge stå nedh i lufften / alde-
les *immobiles*, thet är / orörlighe. Ty thet nedre wår
dret medh hela himmelen icke om ryctes.

Och äre Cometerne mongehanda slags: Un-
derstundom synes the aldeles slatte som een annor Scier-
na / såsom then senest i *Casiopea* seedt war Anno 1572.
Vnderstundom medh Strjmor rundt kring om sigh / ljka
sa som medh haar / them *Aristoteles* kallar Cometer / i: *Crinis-
tas*, *ωαρά τῶν κόμῶν*, thet är aff haar. Itt sådane
slagh är icke än nu i wår Luffztjdth seedt. Och vnder-
stundom giffua the itt länge slagg / ljka som en quast
eller stiert ifrån sigh / sådana som thenne i sin första och

Species.

måsta tjdh låt sigh see / samt och then som Anno 77.
Klarliga för allom i 62. daghar lyyste. Them kallar Ari
stoteles Pogonias i ; Barbatos, aff skågs ljtnelse.

Plinius lib. 2. Cap. 25. nämmer ån nu enas
handa slag / them han kallar Dyada / och åtskil them i
niyo slag.

1. *Acontias*, som lijtnas widh en Pist.
2. *Xiphias*, som lijtnas widh itt Swårdh.
3. *Discens*, som lijtnas widh en Dist.
4. *Pithetes*, som år lijf een Tunna.
5. *Kerantias*, som åre Horn lijfe.
6. *Lampadias*, som lijtnas widh itt Blås.
7. *Hyppens*, eller *Hyppiteus*, som år en håst el
ler Resener lijf. (Solfhåår
8. *Argyrocomes*, som synes haßua lijfa som
9. *Lonchites*, som åre lijf e en speß.

Nu wil man i synnerhet beskrißua thenne när-
warande och ån nu brinnande Pogonias eller Barbat / och
hans wårkande eller betydhande / så myckit man för-
mår / och förnufftet ther om döma kan / tilkånna gissua.

Thenne Barbat eller Stierstierne haßuer sigh aff
en part then 8. Septembris vnder then store Carlawag-
nen see lati t. Men för mulit och oklart wådher / samt och
höghe hwses förhindring här i Staden / kunde iagh honö
icke förra see / ån then 19. Septembris widh Klockan 9.
om Afftronē. Då stodh han vnder thē yterste Carlewagns
stiårt / widh pass 14. eller 15. grader ther ifrå / åffuan för
Caput Berenices, ganßka stoor medh blyfergho aff Saturni art /
och wände sin stiårt ganßka lång oc spiz så når til 7. gra

der

Barbas
tus pres
sens.

Tempus
et locus.

der long / vp emoot then andra Stiernon i Carlawagns
stiert / som lydher til Leiones tekn. Rätt en sådan
haffuer sigh och så Anno 1558. see latit
i Jungfrunes tekn.

Och haffuer thenne Barbat hastige
lupit / så att han någre daghar förre blef Notus.
af någre godhe Mån som Instrumenter
hoos sigh hade / obserueret / at haffua lu-
pit til 8. gr. i itt dygn / och effter någhon
tjdh igen fans han långre i westsödher
widh then klare stiernan / Arcturum. Men
når han kom til Genu Ophiuchi, emot the
10. 11. och 12. Octobris / sågs han på någre
re dagar stå stilla / och stierten kunde icke
wål synas / för then orsaken skul / at han
begynte komma vnder Solennes sken /
och sågs widh Klockan 7. om Affronen
hardt emoot nedergången vthi Affron
rodhen / och strax ther effter gick ne-
dher. Men nu / som år then 14. Octo-
bris / synes han icke / ty han medh Aff-
ron rodhen och liwset nedher går.

Sådane Vnderliws och himmelske
Zeldar (godh Christen Läsare) äre aldrigh någhon
tjdh i werlden / vthan mytit effterföllande ondt / och
stoort straff seedde / såsom alle Historier och dagligh
förfarenheet thet wål tiltänna giffuer.

Ty the äre of himmelske Bootpredicanter / som
(mådhän wij the arme Jordiske Predicanter / och Si-
stare icke wele höra / vthan them begynne til at förach-
ta) drijstelighen och förskreckelighen Predika för hela
werldena / och medh theas Predikan försträckia / Key-
sare /

Sinis gen-
neralis
Cometas
rum.

Sare / Konungar / Furster och Zerrer / höghe och rikke.
O giffue Gudh at thet så stee kunde / at man theras
Predican wille lata oss til hiertat gå / och thet aff låra
fructa för Gudz wredhe. Ty sannerligha sannerligha
förkunnar oss thetta Underliwset mykit onde / Såsom
Pontanus them kallar: *Dirum mortalibus omen, mensuram
sui* förfärlighit tekn. Och widhare säger han:

*Spargit sanguineos Flammato vertice crines,
Ille quidem morbosq, ferens, inopinaq, bella.*

Plinius säger: *Cometa totum annum sequen-
tem suspectum reddit.*

Claudianus.

Et nunq, caelo spectari impune Cometen.

Och Camerarius säger effter samme mening:

Exarsit nunquam sub caelo impune Cometes.

Thet år

Albrigh Cometeskijn år seede?

Om syß i werlden wara steede.

Så säger och then höghlärde Philippus Melanethon

(*lat*)

*Nulla etas uidit Flagrantem impune Come-
Non leue venturum nunciat ille malum*

Thet år.

**I werlden man ey haffuer seede,
Cometeskijn at wara steede.**

Uthan

Uthan ther medh **haffuer** folgdt **straff**.

En swår plågha föddes ther aff.

Aff hwilke förbe. de wittnesbörder och almenheligt alle lärde **Måns samtyckia** / man förnimma kan / at sådane **Underliws** / mykit ondt werldena bebodha.

Men hwadh slags plåghor the wara skola / ther om i synnerheet at **Judicera** är nästan förswårt / kan dochligt wäl i gemeent någhot ther om sagdt warda / när man medh slåt öffuerwäggher / först **Cometernes** orsaker och theas wårckande i **Lufften** / och ther til medh achtar theres lop och rwm på himmelen / **Andoch** thetta endels owist är / medhan man icke kan weta theres första begynnelse / när och hwares the först **haffua** begynt at brinna.

Så är nu til thet första alle lärde **Måns** enhällige mening / at medhan theres materie är aff allahanda fuchtighe *Vaporibus et exhalationibus*, som sigh (thet förra sagdt är) aff **Jordenne** igenom **Soolens** wårckande vp i **lufften** driffua / hwilke vapores endels aff sin eggen materie ther aff the vthdriffuas eller vtsuettas (såsom **Suaffuel** / **Quicksilffuer** / **Metaller** etc) förgiffitighe äre: Endels aff förrotne och förderffuadhe fuchtigheter på **Jorden** / vthaff ståndande och intåpt watern: Endels och så aff **Jordennes** eget förgiffit / som hon aff then första förbannelsen ärffdt **haffuer** / ther aff och så förgiffitighe diur / och ohyron födde warda / och sigh födha och vppehålla.

Så följer ther aff / at sådane förgiffitighe *Vapores* förgiffua hela **Lufften** och wädret medh sigh / lika såsom en lüten dropa förgiffit gwin i itt heelt **Åhn** wijn förgiffuer thet alt igenom. Hwarföre allahanda lessuande diur som igenom wädret vppehålla sitt liffl

Effecta
huius Coe
metae.

I.

at the thet dragha til sigh och andas ifrå sigh / til at
 wothdriffua thet heta wådret / och indragha igen thet
 Kalla / luffuet til wedherquickelse / warda aff thet för-
 giffna wådret förgiffne / och förorsakar sigh ther aff
 margahanda siukdomar / bådhe ibland folck och fåå /
 såsom Pestilenzie / brännesoth / brystsoth / eller någon
 annor aluånneligh farsoth / som går öffuer många
 Land alt på en tjdh / Såsom then Brystsiukan / Anno
 1580.

Venenum
 Metallo-
 rum.

At och vthi Metallerne / och i theras gruffuor såda-
 na förgiffte Exhalationes äre / weta alle Bärge-
 wärckare ther om witna. Ty när någhot hol i gruff-
 uon sigh öpnar / ther sådana Vapores haffua warit in-
 slutne / tagha sigh icke Bärgevänerne i tjdh til wara /
 och fly för then dampen eller röken / så är thet vthe medh
 them. Och när en sådana damp vpstijgher / kunna
 the thet märckia aff lums eller Eld / i thet at han be-
 gynnur ljta som skälffua och sintillera. Ljta så och
 Stiernona på himmelen. Thet weta och alle Chimici
 och Guldsmidher ganska wäl / när these någhot
 förgylla skola / eller hñne theres Metaller brenna / at
 hwar the sigh icke nogha achta / är thet them Luffz-
 farlighit / eller the eliest få någhon ohälsa ther aff / och
 förderffua sina öghon. Thet weta och Pottomakare /
 när the gläsera någhot. Item Steenhuggare / bekän-
 na thet / at somblighe Landz steenar / äre fulle medh
 suaffuel / och i thet Land kan sållan en Steenhugga-
 re länge leffua. Så är nu thetta Cometernes första
 wärckande / at the förorsaka Påstilenzie och siukdomar.

II.

Til thet andra / mådha n thenne Massa / och Blåß-
 håller på brinna / driffuer han och een rööt ifrå sigh /
 som begynner motu suo röhra wådret / och ther igenom
 förorsaka

förorsakas stoor bläst och stormwådher / thet til och
thenne roök samt the affskilde fuchtige vapores materie
giffua / och sigh til wäderbläst förändra / aff hwilket
sedhan (*ex Consequenti*) fölia många stoorre watuflo-
dher / i the Land som liggia emoot wädret / och my-
kit Stepabrot. Om och thenne Barbat (såsom en part
mena) i Bressueten först haffuer begynt at brinna /
så hielper thet i synnerheet mykit til Watufloedher.

III.

Til thet Tridie / mädhan thenne Meteoriske Lel-
den håller på brinna / och han hwar dagh medh hela
himmelens omlop bliffuær ryckt omkring Jorden och
wädret / församlar och dragher han til sigh aff wädret /
ex Regione Aeris Media, the naturlighe fuchtigheter /
som tüt vpstegne åre / och skulle tiens til regn och dagg /
och förtåret them / och optänder wädret medh heta.
Ther aff fölier så stoor torcko och heta som sådhen och
allahanda wårter skadeligh är. Ty måste / *ex consequen-*
ti, ther aff fölia / oåhran / hunger och dyr tjdth.

Thenne Effect / warder of yterlighare (ty wår) /
ther medh betråffat / At först en Solennes för-
mörkelse skeer på tilkommande Åhr i Leyonet / *Trigono Con-*
iunctionis Magnæ Igneo (i hwilket teken och så thenne Co-
met först syntes) ther om then Christelige Låjaren må
bese mit Prognosticon i thet Capitlet om för-
mörkelser. Sedhan och mädhan Saturnus på tilkommande
åhr en tjdth wandrar i Watumannen *Signo Fixo* / och
the effterföljande åhren al igenom / wil han wist sampt
medh thenne Cometen förorsaka oåhran / hunger och
dyr tjdth / ther om Jagh i mån stoor Prognostico
widhlyffrighare skri ffuit / och thet medh Exempel be-
wüst haffuer. Ty rådher Jagh / at hwar Christen Man
i medhel tjdth wål försörrier siet hws / och effterföljer
then Egyptiske Zwshållaren / then troгна Joseph.

Til thet Sterde / Såsom Cometerne / vthtorckta
 och heta wädret / Allså vthtorckar och thetta wädret
 Menniskiors och al diuers hiärnar / som ther aff lessua
 skola / och gör them heeta / och oroligha / ther igenom
 många höghe Personer för mycket bekymmer / wredhe
 och bitterheet / falla i swäre och häffrighe sündomar /
 och döo sin dooff. Hwilket stycke oss och så här aff för-
 benämde Sole förmörkelses effecter stadfast warder.
 Item at thenne Comet sigh först see leet i Leyonet
 ther och förmörkelsen skeer / höghe Potentaters teki/
 aff sådant förorsaka sigh sedhan / stoore Regementers
 förändringar / Kriigh och orligh / Mord och blodz vth-
 giutelser / Landz och Stadhers förödningar. Och synes
 migh sannerligha här / At thenne Comet mykit pek-
 ar på Regementerne. Mådhan han vnder Vrfa maiore,
 thet är Carlawagnen / först sigh see leet / och på
 hånne medh stjärten pekadh. Ty Cardanus sägher
 om thenne stiert: *significat enim cauda Vrfa Fortitudinem,*
cui non est similis. Och sägher han wijdhare / at then
 tjdh Rom funderat war / haffuer förbenämde stjärte
 varit them *verticalis*, thet är då han högst stegh på
 himmelen / haffuer han gått them mitt öffuer hoffsud /
 och då rogh theres macht och wälle mykit til. Men
 sådhan han medh hele himmelens omskredh (hwilken
 altjdh ifrå Södher in moost Klarr sachtta strydher och
 huelffuer / nemligha / i 136. Åhr widh pass til en grad)
 är steghen ifrå them och kommen öffuer Constantino-
 pel / är och Regimentz sätet tjt transfereret / och the
 Komares macht så aldeles förswaghat / At the blåtta
 nampnet quart behållit haffua: Sedhan åter igen
 thenne stiert är skridhen ifrå the Byzantiner / och kom-
 men öffuer Franc rjke / är Regimentet tjt fördrde / och

sijdsst

Carda.
 Seg. 3. 82
 pho. 117.

Suplem.
 Alman. I.
 I. cap. 10.

sijdst mädhan han är skidhen öffuer Tydzsländ /
 haffuer han och så Regimentet tijt transfereret / thet
 thet nu en lång tjdh warit haffuer ifrå Carolum Mag-
 num / ifrå Anno Christi 801. i 806. åhr. Men at han nu i
 vår tjdh begynner skridha ifrå them / och stügger län-
 gre Norr vth / synes här såsom thet Tydzska Regemen-
 tet eller Keyserdömet skulle få en stoor anstöt / och lida
 dha en synnerligh förändring / Ther om ock så Johan-
 nes Hilteniss en from gammal Munct / länge sedhan
 Propheterat haffuer in moot themma åhren / thet ock
 thet Barbaten (til åwentyrs) på pekar. Jagh me-
 nar / at ändoch många Lärde i then mening äre / at
 then Prophetia / som om Gog och Magog lyder Ezech.
 38. skulle alredho på Judarna wara fulbordat / At han
 luktwäl än nu tillbaka står / all then stund / at Johan-
 nes i vppenbarelsen Cap. 20. then Prophetien repete-
 rar och applicerer til thet Nya Testamentz sijdsta tjdh.

Ty är Jagh här om i then meningen / At en stoor
 häär / som medh Gog och Magog förstås / Aff Norr-
 landen i thenne sijdste tjdhen vthgångande warder /
 moot the Södherländer / och många Land intaghande.
 Men affhwadh Land / folck och nation the warda
 kommande / thet hemställer Jagh Gudhi / som all ting
 allena bäst weet / och laghar. Betydher ock så then-
 ne Cometens hastigha lop / Brüggh aff Fremmande
 Land / såsom Cardanus thet lærer / Sec. 3. Aphor. 117.
Cometa (inquit) mobiles, bella indicant ab exter-
nis.

Och så frampt at thenne Monarchien widhare för-
 ändring lüdher igenom någhot främmand folck / så är
 thet wist aff then helghe Skriffz klara Prophetier /

At icke någhon ny Monarchie i thenne werlden ne mera vprättas kan / Vthan then himmelska Messie Monarchien måste begynnas / som skal wara å förvthan ånda.

V.

Til thet Sijdsta / såsom Jagh i then seneste punct sadhe / At thet förtorckadha wädret så diwr som Meniskior vptänder / och them oroligha gör / synes och ther aff / at grymme willdiwr bliffua vptände til grymheet / at the rasande medh hopom omkring löpa / och göra Bostapenom och Meniskiom een stoor skadha vthan någhon försynn.

Och thenne är min enfalligha mening / effter then almänneligha Philosophorum Peripateticorum opinion och Beslut / om thesse Barbaten: Andoch at Jagh weet Neotericos / såsom then Höghborne och höghlärde Herren Hertigh Wilhelm Landtgreffuen aff Hessen / Tyche Brahe / Rothmannum / Pegelium / och andre flere i war tidh / wara ther emoot / quod ad materiam et Regionem Caelestem Cometarum, hwilket alt ware i sitt wärde / Jagh hassuer mine Rationes för migh / och later gärna en annan behålla sin mening.

Om alle thenne förbenånde Effecter / är en almenneligh wärs / som så lydher.

*Non veniunt lata, stella splendente Cometa.
Mars furit, Vrbs rapitur, sævit mare, Sol operitur,
Regnum mutatur, Plebs Peste, Fame, cruciatur.*

Thet år.

Ly fölier gått / troo migh förwist /
Ther någhon Comet hassuer lyyft

Mars

Mars rasar / Städher taghas in /
Siön brwsar / Solen mister skijn.

Rijken förändras / och all Man
Pläghas aff Påst / och ledhig tann.

Item Pontanus.

Ventorum quoq; certa dabunt tibi signa Co-
meta,

Illi etiam belli motus, feraq; arma minantur.

(Regum,

Magnorum & clades Populorum, & funera

Vt cum seu cæli occasum seu solis ad ortum

Extulerint caput infelix, & crine minaci,

Horrendum late implevit terroribus Vrbes.

Si steterint certoq; loco vestigia figent,

Finitimi bello invadent civiliaq; arma

F& dabunt socias cognato sanguine dextras.

Sin ortum tendent versus peregrina moveri

Bella scias, hostemq; extremis affore ab oris.

Til Beslut / på thet / at man thetta icke må slå i Exempla.
wädret / wil Jagh medh någre Exempel bewijja / at
förre seedde Cometer / sådant som förberörde år / för-
kunnat och tilwäggha Kommet haffua.

Först år thet klart aff Jerusalemis förstörings Hi-
storia / at förra än Gudh medh thet Judiska Regemen-
tet en ända göra wille / låat han en Comet ljsta widh ite
Swärd / aff thet slaggh Plinius Xiphias kallar / ite heele
åhr igenom skijna öffner Stadhen.

Anno

Anno Christi 1527. syntes en stor Comet / och
strax ther effter föll Turcken in i Vngren / och gjorde
ther itt stoort brand / mord och blodz vthgiutelse. I
tem i Venedig och Nürnberg dödde en stor hoop aff
hunger. I Suiserland bleff ock så itt swårt Krügh:
Turcken belägradhe Wien i Österrüke: Månge Stää
dher i Flandern / Seland och Hålland bleffue aff watern
fördränkte.

Anno 1531. 32. 33. syntes och Cometer. Ther eff-
ter skedde store watuslodher i Pålén och i Tydskland:
I England bleff een stor Regementz förändring:
Hertigh Jören i Saren / Biscopen i Trier / och Fran-
ciscus Sforcia 2. Konungen i Frankrücke dödde ther
effter / Regementet föll til Carolum V. Keysaren. Tur-
cken följ Vngren. Keysar Carl gjorde itt vågh till A-
fricam:

Anno 38. syntes åter igen en Comet / ther effter
bleffen ganska stor heta och torcka / Anno 1539. och
1540. Så at hele Elffuar tårkadhes sin toost / thet
man kunde gå och wadha öffuer them. Månge sto-
ghar bleffue aff Solennes heta vptände och förbrände:
Månge Städdher lidho stor Keldzwådha / och folgde
ther aff stor oåhron / hunger och dyr rådh / och ther
til medh Påstulenzien. Anno 43. vpsatte sigh Smålännin-
garna emogat (höghlofligh i hughkommelse) Konung
Gustaff: Anno 46. bleff Doct. Martinus Lutherus
(thet vthwalda Gudz Redskapet) dödh.

Anno 56. och 58. syntes och Cometer thenne när-
warande aldeles like: Ther effter bleff Keysar Carl
ehen 5. dödh. Och Anno 59. dödde Konung Christian
ehen yngre / och strax effter R. Christiern then gamble
i Danmarck. Anno 60. affsomnadhe (höghlofligh i hug-
kommelse)

Kammelse) Konung Gustaff / Vindex, Liberator, och Patriæ
Pater, och samma åhr then höghlärde Philippus
Melancthon. War och samma tindh mangelstades en
swår hunger: Och 62. begyntes thet blodigha Kri-
ghet emellan Swerige och Danmark. Anno 72. syn-
tes then nyte Stiernan i Casiopee Stool i hela 15. Må-
nadher / och Anno 77. låat sigh åter igen en stoor Barbat
see i 62. daghar / och wände sin stiert Öster vth. Thet
effter gick thet Ryska Krighet håffrigt ann. / Stoor-
fursten kom medh två sine Söner medh 8000. Man i
Lüfland och togh Wittensteen in. Sedhan skeodde thet
Lodeste slaghet / thet 7000. Man Rysker bleffue aff
the Swenske nederlagde.

Anno 74. Bleff Wessenbergh aff Swenske Mån be-
lägrat / och the vproriske Skottar aff the Swenske och
Tydske vthödde. Henricus Valecius rymde ifrå thet
Poleska Riket til Francrike. Wilhelms Prins aff
Oranien togh Holland in: Ryskerne intogho Wiken i
Lestland: En starck Påst regeradhe i Venedig:
Jte sträckeligit stormwäder hela Hösten igenom Anno
76. förorsakadhe myckit Skepabrot / Och Konung E-
rick then 14. aff somnadhe: Sedhan bleff Konungen aff
Portgall i Africa slaghen / Och många märckelige män
aff somnadhe här i Swerige. Bleff och Kessuel hardt
aff Rysken belägrat: Och Pestilenzien graferadhe
mangelstads. Anno 1580. Sick Her Pontus Berholm
in / och bleff en stoor hunger i många Land / och moat
Höste gick en hastigh Brystsiuka nästan öffuer hela Eu-
ropam. Sedhan 81. Togh Her Pontus in aff Rysker-
ne Wessenbergh / Tolsborg / Lode / Sicfel / Lehal / Zap-
sel / Narwen / Iuanogrod / Jama / Coporia / och
sijdt Wittensteen. 83. bleff Nöteborg belägrat / och
D ; Drott

Drottning Catharina affsomnadhe / och 84. dödde then
Ryske Storfursten Iwan Wasiliwitz. 85. drucknas
dhe 3. Pontus wedh Naruen. Och myckit annat ondt
haffuer thenne Cometen folgd / thet man här icke alt
förtalia kan. Haffua sigh och så nya Stiernor see la-
tit / Anno 1600. och 1605. Thenne sijdzste stegh moot
thet hon begynte tappas vp effter / och bleff altijdh
mindre och mindre til thes hon förswan.

Ty skal man sådana Gudz wredes tekn of lata til
hiertat gå / och them för märckelige och alffuarsamme
Bootpredicanter vptagha / och igenom them bliffua
vpwäckte til Boot och Bättring / fasta / gråta och för-
ta / rjffua vårt hierta och icke wære klådher / och wåna
da of til Herran vår Gudh / och medh alffuarsamme
Böner falla honom i rjset / At han sigh öffuer of för-
barma wille / och straffet affwånda eller ju åt minsto
lindra.

Sijdzst skole wij thetta Keldz tekn achta för itt o-
eriffuelachtigt tekn til wårs Herres Jesu Christi tilkom-
melse / och til thenne werldennes ånde / som igenom
Keld see skal / lijka som then Nyia Stiernan i Öster-
landen til hans födelse. Ty Frelsermannen Chris-
tus sielff vpråknar stoor Krjgh och örligh ibland the
tekn / som skola föregå then ytersta daghen. Och hooff
Lucam i thet 21. lijknar han sådane tekn widh knoppar
på Tråån emoot Sommaren. Doch förra ån Sommar-
ren effter tråns knoppande plågbar komma / infalla
månge büstre daghar och Aprils wådher medh snö och
glop: Allså måste och för then ewighe Sommaren
harde knäckia / bullra och braka / medh Krjgh och
örligh / vproor och buller / Regementers förändring-
gar / Land och Ståders förödelser. Ty skulle
wij

wij här medh vpwäckte warda til at waka / och bibla /
icke betunga wår hierta medh swalgh och bryckenkap /
och thenne werldennes vnsorg / At icke then daghen
måtte oss komma förhastigt vppå / och såsom een snara
förasta. Vthan at wij medh wakenheet kunde vndfly
alt thet som på komma skal / och oförstreckt stå til at
förwänta och vndfå Menniskionnes Son / thet förlåne
oss Gudh Fadher / Gudz Son / och then wärdighe hel-
ghe Ande / Amen. Kom snart O Herre Jesu Christe /
Kom til oss medh nådhe. **A M E N.**

Joel 2. Blåser medh Basun i Zion / helgher ena fasto /
Kaller menigheten tilhopa / församler folcket helgher
församlingena / samman kaller the Äldsta / haffuer the
Unga barn och däggiobarn tillsammans / Brudhgum-
men gånge vthu sinom Kammar / och Brudhen vthu
sitt Maak. Låter Prästerna Herrans Tienare gråta
emellan för hwset och Altaret / och säya / Herre skona

tino folcke / och låt icke tin Arffuedeel til skam war-
da / Så at Hedninganar få rådha öffuer
them / Hwi wil tu lata säya ibland
folcken / Hwar är nu theras
Gudh? Så skal tå Her-
ren haffua nyt om sitt
Land och skona
sino folcke.

Folier här en deel aff then stora Prognostica til thet Åhr 1608.

Det her (godh Christen Läsare) mijn
store Prognostica / för Boktryckarens hin-
der i thenne tidhen / icke haffuer funnat vengå /
och många haffua hooff Bokbindarenar effter
hänne fråghat / och tidhen wil bliffua nästan förseen til at
publicera hänne / på thet at man hänne icke aldeles umbä-
ra måtte / haffuer Jagh achtat för gått / at lata här solia
medh then föregångande Tractat någondrel / och then måst
märkeligh är / aff förbenämde Prognostica.

Thet I. Cap.

Om then stora Coniunction Saturni
och Jovis / som skeedde Anno 1603. och begyn-
te oss thetta sidste Kelds Triplicitet / Vnder hwilket
the störste Werldennes förändringar / och ändes-
lycht skee måste: Af hwilket man monge wisse
iudicia vchleta kan / om tilkommande
tjdhers förändringar.

Hese två Planeters / Saturni och Jo-
vis sammanfögelse / mådhan the sällan skee /
betydha the och mycket sålsamt i werldena /
och haffua Regementernes lop och Periodi
theras

theras betydhande aff them / Igenom hwilket och
 så the helige Sådher och många lärde män på ärtkil-
 lighe tjdher märkelige förändringar i werldena före-
 spådt haffua / och specialia iudicia til hwart åhr grunda
 sigh alt vppå sitt stora Triplicitet.

Thenne Coniunctiones äre Treggiahanda

Shen Första kallas *Magna*, som skriddher
 effter hwar 19. åhr / och 315. daghar / äffuer
 242. grader / och 59. min. til thet ottonde
 Teknet ther ifrå / som är aff samma Triplicitet och qua-
 litet. Sådane äre skeedde ifrå werldennes begynnelse
 widh pass til 278. eller rättare 282. Then seniste skeeda
 de Anno 1603. vthi Skytten Keldz Triplicitetet / och then
 näste här effter sker of Anno 1623. then 9. Julij. i then
 6. gr. aff Lelonet. Sedhan återigen 1643. then 23. Maj.
 i then 10. gr. aff Weduren. Itam / (om werlden så län-
 ge står) 1663. then 29. Martij / i Skytten / signo Con-
 iunctionis Magne, thet åhret will bliffua mykte selsamt /
 såsom man än här effter mera haffuer til at säya om
 samma åhr.

Then Andra Coniunction kallas *Maior sive*
Media, som skriddher effter hwar 198. åhr / och 236. da-
 ghar / aff en Triplicitet til then nästföliande. Thenne
 fulbordas aff tjt the förre Coniunctionibus / som
 man kalladhe *Magnas*. Och äre alleneft 28. sådane
 skeeddes ifrå begynnelsen / och vnder hwar och en aff them
 haffua synnerlighe förändringar infallit effter sin Tri-
 plicitez art och natur / såsom man thet aff thenne eff-
 ter föliande Tafla klarligha förutman kan.

Åhren i rå werldennes be-
gynnelse.

199. Jordz. }
398. Waders. } Triplicit.
597. Watns. }
795. Eldz. } I. Maxima.
994. J.
1193. W.
1392. Watns.
1590. E. II. Här vnder kom Syndaflobhen.

1789. J. Här vnder begyntes then första the
1988. W. Afyriers Monarchia / thet Swenska Sle-
2187. W. tet / och Italien begynte wistas.
2385. E. III. Israël gick vth aff Egypten / La-
ghen gaffs : En Watnsflobh gick
öffuer Theßalien i tree Månader.

2584. J. The Gøther medh sin Öffuerste Vert-
co / eller rättare Erico / gingo vth aff
Swerige / oc the togho Vlmerugiam /
thet är Land Ruigen / Pomern / och
Pryßen / sampt Land Wenden in.

2783. W.
2982. W.
3180 E. IV. Här vnder bleff then förste Monar-
chien sönderdeelt : Rom Sunderat :
Israël bortfördt aff Salmonasar / och
the Cetheer igen insatte i Samarien.
4. Reg. 17.

Här

3379. J. Här vnder begyntes then andre Monarchia / som war the Persers: Och thet Babyloniska fängelsset skeedde vnder Nabuchodonosor. 4. Reg. 24.
3578. W. Begyntes then Grekiske Monarchia aff Alexandro M.
3777. W. Begyntes thet Asmoniska eller the Machabeers Regimente hoos Judarna / och then sijdste the Romares Monarchia.
3975. E. V. 13. Åhr effter Christi födelse.
 Åhr effter Christi födelse. Här vnder the Christnas begynnelse. Carthago och Jerusalem bleffue förstörde.
212. J. Här vnder gingo Normanni Klubbo Härren / söder vth / och the Göther toggo Rom och Italien in. Attila the Ungres Konung gick medh sin Här åffuer Tydzskland och Franckrike.
411. W.
 610. W. Begyntes thet Turkiska Regimentet / och then Mahometiska Sect.
806. E. VI. Här vnder fördes thet Romerska Keyserdömet til Tydzskland / igenom Carolus Magnum.
1007. Chorfurstendöme äre förordnade i thet Tydzska Regimentet / och Turken tog Jerusalem in.
1206. W. Här begyntes the Tattares Regimente / Lüßland bleff intaget aff Ordens Herarerne / och Iohannes Hus begynte lära emoot Påvens willfarelse.
 Revel och Stockholm bleffue funderede.

1405. W. War här mykt buller och omstiffening i
Smerige/ och Stockholm bran råte illa.
1603. W. Swadh för förändringar vnder thenne
haffua sigh i många land til dragit/ är
allom wäl kunnogt.

Then näste här effter skal skea (om werlden så länge
står / thet iagh ey troor) Anno 1802. och then samma
faller i Eldz Triplicitetet / så wäl som then störste
Coniunctionen / vnder hvalken wj nu äre.

S Den Tridie Coniunction kallas *Maxima*,
hon sker allenest i hwar 795. år / när hon strq
dher aff Warns Triplicitetet in i Eldz Trigono.
effter 19. år. Thenne är then merckeligbeste och krafet
ghast ibland the andre / mädhan hon och så sällan sker /
och befattar fyre andre aff the medlaste vnder sigh /
Sådane äre allonest 7. ifrå werldennes begynnelse sked
de / Såsom man thet i then föregångande Tafla see kan.
Anno Mundi.

1. 795.

2. 1590. Syndaflothem.

3. 2385. Israel fick thet förlofwada Landet.

4. 3180.

5. 3975. 13. år effter Christi födhelse.

6. 808. Effte. Chr. Föd:

7. 1603.

Thenne måste nu wara then sijdzste i thenne werl
denne / lika som then siwonde daghen i wetone / då Her
rens Sabbath ingår. Och är omögeligit at hon til äm
den mera kan vthgå / mädhan werlden icke i fulle 6000.
år stå skal / så frampt at något kött warder saligt / som
Christi

Christus såg her / och hon skulle först vthgå Anno Christi 2398. thet år ifrå werldennes begynnelse / 6360. hwilket aldri gh skee kan. Ty skee och så vnder thenne Eldz Triplicitet the störste werldennes förändringar / och werldennes ånde igenom eld / som Scriften thet förö tunnar.

Wådhan nu så är / at man til stoore förändringar aff hwar Coniunctions tithd wisse gifningar och iudicia vthleeta kan / och at man specialia hwart åhrs Progno stica på them grunda måste / ty syntes migh rådheligit wara at beskriffua then näst föregångande stoora Coniunction / som ifrå watns Triplicitetet är skredhen in j Eldz Trigono ifrå Anno 1583. och hennes iudicia exami nera / och them icke allenest medh thetta åhret / vthan och medh flere effterföljande åhr conferera och sama manhålla.

Effter then Alphonsineska Räkning så ingick thetta stoora Eldz Triplicitet Anno 1603. then 19. Decemb. widh 56. min. effter middaghen / och då war en sådana himmels figur :

Cuspi- des do- morum.	{ <table border="0"> <tr><td>10.</td><td>21.</td><td>0</td><td>♄</td></tr> <tr><td>11.</td><td>3.</td><td>17</td><td>♃</td></tr> <tr><td>12.</td><td>9.</td><td>16</td><td>♂</td></tr> <tr><td>1.</td><td>4.</td><td>44</td><td>♂</td></tr> <tr><td>2.</td><td>1.</td><td>22</td><td>♁</td></tr> <tr><td>3.</td><td>12.</td><td>15</td><td>♁</td></tr> </table>	10.	21.	0	♄	11.	3.	17	♃	12.	9.	16	♂	1.	4.	44	♂	2.	1.	22	♁	3.	12.	15	♁	Loca Planes tarum	☉ 7. 44. ♄	8.
		10.	21.	0	♄																							
		11.	3.	17	♃																							
		12.	9.	16	♂																							
1.	4.	44	♂																									
2.	1.	22	♁																									
3.	12.	15	♁																									
☽ 2. 9. ♃	6.																											
♁ 9. 31. ♁	7.																											
♂ 7. 54. ♁ j thet	6. hwset.																											
			♀ 1. 22. ♄	8.																								
			♀ 12. 59. ♁	7.																								
			♁ 14. 15. ♁	6.																								
			♁ 14. 15. ♁	12.																								

Saturnus är en Herre öffuer thenne figur medh Jupiter.

Thenne Coniunctions Oppositi directio ad Ho- roscopum faller in på thetta åhret 1608. Ty (så framt at then Alphonsineska räkning rätt är) skulle j thetta åhr myktie sålsampt här aff fölia / thet tydhen oss wäl lärande warder.

Saturnus behåller och håår medh Mercurio

Regementet öfåæer thesme Figur. Och j båzge Figurerne steer thes res Mörche j thet swad e hwæt/ domo Controversiarum et Coniungitæ (secundum quosdam) Morris et Extremi finis. I then Allphonsineste Figuren är locus Coniunctionis på 4. gr. 47. min. när sie lffue Nedergången.

Ey skal man vnder thenne Triplicitet/ emoot then sidzsta werldensens tjd/ så håra aff sålsamme och kårterste sejerij och Echten-skaper/ som lijka som laghligha förswaradhe och dispenseradhe warda: Irem/ skal och see stoort Kjöff och tråttor/ sampt or rooher j Echten-skaper/ all kårleek skal förkoldna/ och twert emoot/ all ondsko/ twedregt/ Kjöff och tråttor stola förmeras/ så at ingen skal kunna såkert troo then andre/ Wedfall och förminstning skal see på alle gode ting/ landz/ flychtighet/ ålendighet/ rådhlöso/ förwåfflan/ sorg/ och bedröffuelse/ stola allestädhes öfuerstöda/ så at mången skal sigh önska döden/ Men döden skal sty ifrå honom.

Directionen **haffua sigh** så: Directio Horoscopi är Kommen ad Caput Meduse/ Anno. 1606. hwadh rå stedt är wete wij. ♀ Kommer til Horoscopum effter 10. åhr/ thet år Anno. 1613. på hwilket åhr mykit buller/ Krögh och örligh/ landz och Stådhers förödminggar/ warda sigh latande håra/ hållt j Wedurens Land och Låhne. Och Anno. 1623. steer ♄ i Magna in Q. ♀ Kommer ad Horoscopum effter 15. åhr/ thet år Anno 1618. widh thenne tjd werca far thenne Coniunction til thet håsttriges/ och får man håra aff stoort ålendighet nödh och bedröffuelse/ stoort Krögh och blodz vthgiutelse aff höghe persones för Echten-slaps handel/ och vnderlighe förändringar j Leones land. ♀ ad Horosc. infaller effter 30. åhr/ thet år/ Anno. 1633. Thenne Wåderhane warder mykin orolighet vpswåckandes/ hoos the unge heethiernade Tuillingar.

□ Coniunctionis ad Medium Coeli steer effter 34. åhr/ och 3. Månader/ thet år/ Anno. 1638. Then samme förorsakar stoort Regementz förändringar vnder Stenbocken. Anno 1643. steer och så en ♄ i Magna j V. then samme later håra stoore förändringar aff sigh.

□ Kommer til Horoscop. effter 59. åhr/ 3. Månader/ thet år Anno 1663. Och hender rå wist någhot vnderlight aff Martis heeta natur.

Om ey rå werlden sigh omhwålffuer/
All creatur aff fruchtan skalffuer.

En hemligh förespåning igenom en Mantist dröm är miggh gansta sålsamt förekommen Anno 1594. Nemligha/ at miggh tyckte ther iagh skulle i Scholestugun för yngdomen läsa Fabulas Aesopi/ så kom miggh en Apologus före/ som hadhe en Titel medh thesse bokstäffuer **J L J J K**. ther öffuer iagh mykit miggh bekymradhe huru iagh thet förstå skulle. Så sadhe miggh en aff mine Lärungar benemd **Marthias Torpaens**/ thet han thet hadhe tulföremne i **Wiborg** hörde vthrydas/ at thet skulle betydha **L V K**. Jagh sadhe/ huru kan thet skee? Han sadhe/ **L**/ thet är/ 50. Skal man dela aff medh 4. så får man wål see. **Stra** iagh wafnadhe vp så förundradhe iagh miggh öffuer drömen/ och försöchte thet/ Nemligha så/ at när man delar 50. aff medh 4. bliffua ther 2. öffuer/ them man icke dela kan/ them lägger man til the 3. I vthi förbenämde ord **J L J J K**. så bliffuer ther aff 5. thet man skriffuer medh **V**/ och sätter emellan **L** och **K**/ och thet är **L V K**. The 12. som komma i Quorienter äre miggh sielss wordne **Fatalis numerus**. Så faller så thetta talet **J L J J K**. på 63. hwilket ält medh näst föregående **Direction** öffuer eens kommer.

Jerem. 14. V. 6. Et erit in die illa non erit **L V X**.

Jagh haßfuer sannerligha thetta åhret mykit mistänkt/ och sågher thet/ at om thessa werldzēs bygning så lange warar/ går så wist thesse **Edz Tripliciter** wärkan til thet håßfrighet ann. En **Linggeld** låter siggh see ifrå öster inn til wester/ himmelens kraffter bäßua/ Elementerne försmältra/ alle leßuandes creatur försträckias/ diwren strå/ norden rister siggh/ wädret donar och brnsar/ Solen och **Liwset** förgås. Och så mykit om thesse **Tripliciter** i gemeen.

J synnerhet skee och andre onde aspecter i tilkommande åhr 1608.

Först trådha the onde och omilde **Herrer Saturnus** och **Mars** til hwar annan och lwta thesas hoffund samman om itt ondrådhslaggh then 3. **Mañ**/ widh **Flockan** 2. 29. min. effter middaghen. På samma tñdh upgår then 28. gr. 16. min. **III**. Then 27. 30. **II**/ är mit på himmelen. **Theres** **Convent** och **Mörthe** skeer vthi then 59. min. aff **Watumannen**/ vnder **Srens** **bockens** **stiernotte** **himmel** eller **Asterismo**/ **Saturni** eget tekn/ och vthi thet 4. hwset/ som begraffningar/ arff/ och fasta ågor tilkommer. ♀/ **II**/ och **D** äre i thet 8. i **V** och **X**. ☉ och ♃/ medh then **blodrörstige** **Stiernan** **Algol**/ äre i thet 9. vthi **X**.

Öffuer

Öffuer thenne onde Coniunction bliffuer Saturnus en Herre/ och vpwäcker någre girige Saturnister til at stå effter andres arff och fasta ågor/ Land och Låhne/ thet igenom sigh mykit buller förorsakar/ hws och bygningar i Stådherne falla nedh och förstöras/ som Albumasar sägher: Warder och Religionen listelighen igenom Herre sinefiarens practiker och råd/ såsom och igenom vppens barlighet wåld anfåttat/ och Resande folk ljdha wåld och mord på theras wåghar/ hållt til land.

Rasis och Cardanus låra/ at man i sådana Coniunction skal achta/ hwilken there aff Saturno och Marte är på samua breedd ifrå Eclipticam medh Månen/ effter then samies natur stola Effecterne wara: Wår år här Mars på samma breedd/ Ty åre Effecterne Martialiste/ såsom Frjgh och blodz vthgiutelse/ mord/ röffuerrij/ strarckt wäder/ köld/ torrdöner och Cometer/ måsling/ hugg och såår/ swel och bedrågherij/ Regementz förändringar i thet tekns Land/ thet vthi the sammankomma (som Almanfor/ Rasis och Albumasar låra) thet är i Acabien/ Sarmatia/ Walachij/ thet stoora Caeterij/ Ryssland/ Danmarkh/ Westphalen/ Bejern/ Hamborg/ Bremen/ etc.

Sedhan steer en Quadrat Saturni och Jovis/ then 11. Maj widh 2. 23. effter midd: aff then 53. min. π och δ / i thet 4. och thet 8. hwset/ som lydha om dödh och arff effter the dödh. Saturnus råderhoffuer thenne Quadrat/ och beryder Herrers/ Riddares/ Edelmåns/ Prelaters och Laghdörars dödh och affgång/ och stoor öenighet om arffuer effter them. Item en part oförmärkt och hemlighen stå effter Regementet/ och många warda vphöghde igenom Religions saker/ som Albumasar sägher.

Thet II. Cap. Om Drakahofwudes och Stierks betydande / Item / om Saturno och Marte i theras Tekn.

Det Drakahofwudet som på thetta Åhret wandrar i Leiyonet/ sägher then gamle Arabiske Astrologus Albumasar/ de Annorum Revolution. altså: Wår Drakahoffwudet är i Leiyonet/ beryder thet/ at Konungen öffuerwinnet sine fiender/ och honom och hans Rjke steer åhro/ och at han är wåll widh helso/ och haffuer mykin lust/ och såå tanckar eller bekymmer/ och at hans ynderfåter stå wåll på sigh.

Men om Drakstjerten i Watumannen säger förbenämde Albumasar så: Om Drakstjerten är i Watumannen/ betyder han stoort mord och frögh/ medh pestilencie som går öfuer Ormar och Scorpioner/ och nägte slags Sogsdiwr. Thetta sidzka kan och oss bekräftas thet medh/ at A är i Scorpioner/ som all förgiftigh diwr betyder.

Om Saturno i Stenbocken/ säger han: När h är i J/ betyder han itt stoore nedher fall eller förändring på påbegynte ärender/ och råddoghe ibland mennistor/ och särsträkelige rådhender. Något här effrer/ Menligha then 27. Martij på Påschadaghen frögher Saturnus in i Watumannen/ och warer thet icke längre än til then 4. Junij/ ty han går tillbaka igen til Stenbocken. Ther om säger han så: När h är i M/ betyder han råddhogha och manz drop/ och mykin dumba eller tökn i werlden/ och mykit frögh/ och i somlighe Climater vnderfäternes vproor emoot theres Konungar och Furster/ så at the förtreyckia och fördröffna them aff landet/ och dödhelighet sampt siukdomar ibland unge Quinnor. Ther om säger han än wijdhare: När Saturnus är i Watumannen/ betyder han dödhelighet ibland mennistor/ och förfärlighe tisdhender/ och aff them stoore fruchran/ och månges wandrande ifrå sitt rum/ och mykit gråshoppor/ och öfuerflödigt regn/ och watuflodher/ som mennistor om göra skadha/ och oändelighit stormwedder/ och Jordbäfningar/ och itker stoore skadha i thet året på träån/ brödh och wijn. Om han är på then nörra breedden (säson här) betyder han skadha på träån. Om han är Orientalis betyder han Konungom stoore ångest och sorgh. Men thetta som om Saturno i Watumannen sagdt är/ länder mera til thet året 1609. än til thetta.

Om Marte i Stenbocken/ sin egen Exaltation/ säger han/ at han betyder mykin dödhelighet/ och många olyckor södher vth/ och thet måst öfuer ynglingar och quinsolt/ och mord i östödher/ och sögho regn/ och torcko/ medh mykin tilfallande arffuedeel/ och ringa åhrs wårt. Item frögh emellan the Osterländzste och Söderländzste/ yngfolks dödh/ medh ringa wijnand och olio. Aff förbenämde Albumasaris/ Mesahalae/ Bonati/ Cardani och fleres wittnesbörder/ sampt oc wår tids förfarenhet/ är thet wist til at besluta/ at Mars i sin vphøyelse frögh och stoore blodz vrbgiutelse alztidh betydt haffuer/ thet man och så om thetta året seña kan. Och mådhan man här förre många orsaker på åtskillighe rum/ synnerligha i then Tractat om Cometen/ och i thet I. cap. haffuer tilfenna giffuit/ som en wif fröghs Signification medh sich haffua/ thet til och åhrsens Herrer och the förre förmodkelser syreckte giffwa/ behöfuer iagh intet mera ther om i synnerhet tala. Aff samma orsaker

örfäker dömer iagh och så mykin brand och eldznödh i thetta året. Och skola thesse effter föliande land sigh måst för krigh befruhta/ som äre öster delen i Turckijt vthi Asien/ Arabien/ Taterijt/ Waslachij/ Södre delen i Ryssland/ Bejerer/ Danmark/ Södre delen i Swertige/ Hamborg och Brehmen.

Jerem. 6. Sij ert folk warder Kommandes Jordan effter/ och itt stoort folk skal vpresa sigh hardt widh wårt land/ the ther bäggha och speess föhra/ thet är grussuelighet och vthan barmhertighet/ The fräsa såsom itt stormande Haass/ och rjdh på häster/ rustadhe såsom Frigzfolk emoot righ tu Dotter Zion. När wij få höra aff them/ så skola oss wåra hender nedhfalla/ oss warder ängest och wee/ lifka som i barns nödh/ Ingen gånge vth på markens/ och ingen vth på wåghanar/ ty thet är allestädz osäker för fiendens Swärd. O tu mins folks Dotter/ dragh en säck vppå/ och lägg righ i asto/ haff sorgh lifka som för eenda Sonen/ och beklagha righ/ lifka som the ther högheligha bedröffuade äro/ Ty fördärffwaren Kommer öffuer oss hasteligha.

Thet III. Cap. Om åhrs wårten/ och allahanda tildrätt aff Land och wain/ sampt Boostaps tressnat.

Arsens Temperament på hwar tisdher om Åhret / synes wilia oss läffua medelmättigh fruchtsamheet. Thet samma samtyckia och så Significatores Annonae / hwilke in Praeuatione äre Foecundi / fortes et benigni: Men in Revolutione äre the medelmättige.

Albumasar sagher / at Saturnus in Triplicitate Terrea retrogradus / betyder ofruchtsamheet til sädh och plantor. Item / om Marte i Stenbocken: Δ in β orientalis significat destructionem vinearum / et fructuum / et bestiarum. Men om Δ in $\mathbb{M}$ (tjst han ingår then I. Mañ) sagher han / at han skulle läffua mykit brödh och wijn/ och mykit gått / allensst vth medh Sidsjdh an oåhran. Effter Prolomaei läro/ läffua the bägge onde åhrsens Regenter intet gott / hwilket och Cometen styrckia wil / såsom Iagh thet haffuer tilkenna giffuit. Almanfor och Rasis sagher / at Saturnus in Sixo betydher oåran. Men i år är han icke länge in Sixo Aquario/ dochliffwål i then bäste wårre tjdhen / vthan the tilkommande åhren alt igenom / wandrar han thet ynder. Ty kan han allredo

allredo i the något ondt i somlighe land/ och orter påbegynna/ doch hwar Gudh oss ännu i thetta åhrer skona wil/ thet om wij honou hiertelighen bidia stole/ Så haffuer iagh alintet tuiffuelsmål thet vppå/ at the nåst effterföliande åhren wilia oss bliffua gansta swäre och hårde/ thet man medh Exempel bewissa kan.

Anno 1571. och 72. wanderadhe Saturnus in fixo Scorpione/ tå war hår i Sverige skoor hunger och dyr rådh. Item/ 1579. och 80 war h i Warumannen item fixo/ såsom nu/ hwadh för hunger och på then rådh hår i Sverige warit haffuer/ kan man wål tilbaka minnas. Item Anno 87. och 88. haffuer h warit i Oren/ tå war en så skoor hunger/ at i Finland många hundradhe menniskior swulro ihjel/ the å to höst/ torckade och stampadhe thet til miöl/ thet the om Wintren barcken och Nösiuorörter icke bekomma kunde/ och många funnos på wågarna dödhe haffuandes höstappen i munnen. Widh Wiborg fans itt litet barn dödte som hadhe åtit föder aff sin egen arm. Esa. 22. O går ifrå migh/ later migh bitterligha gråta/ farer icke effter at hughswala migh öffuer mins folks Dotters förstöring.

Item Anno 1601. war h i Scorpionet/ tå war skoor oåhran/ hunger och dyr rådh öffuer hela Riket/ doch måst i Finland och Nors länderne/ så at the icke hadhe thet the skulle såå igen i iordena/ och otalighe många menniskior dödde aff hunger/ och somlighe swullo vp aff barcken som the åro/ lijka som the hadhe warit warusichigher. I Westerbotn gossuo the 1. daler för en Schål Rogh/ thet år 10. daler tunnan. Itt sådant/ itt sådant råff tillstundar oss nu igen. Dans march och Småland/ tu warder thetta til thet häftigeste förnimmande. Lått oss förthenstul falla Gudh medh bönen i råffet/ at han wille förbarma sigh öffuer oss/ och straffa oss medh nådhe. Then ännu samla kan/ han samle/ och göme wål sino'orna i forgen. Ty the siw magre Ararna och Nörhen wilia vpåta the siw feete.

METALLERNE anlangande/ wil om Wintre Sölff brwket/ Kopar/ Jern och swaffuel tämligha wål giffua/ Bly tämligha/ doch medh swårt arbete/ Tehn sånår intet/ Quicklösff trögt..

Om Wären giffuer och Sölff/ Kopar/ och Tehn medelmåttigt/ Bly/ Jern och Swaffuel ympnigt/ Quicklösff intet.

Om Sommaren giffuer Silffret ympnigt/ Kopar och Tehn medelmåttigt/ Bly och medelmåttigt/ doch medh swårt arbete: Jern och Swaffuel trögt/ Mercurius medelmåttigt.

Om Hösten/ Sölff och Mercurius giffua ympnigt/ Kopar/ Tehn/ Bly/ Jern och Swaffuel gansta trögt/ och i synnerhet lijder Tehnet stadha aff elden. Och til beslut/ then i thetta åhr wil brukka Virgulam diuinam/ han vpsinner många sköne Metalle ådror.

Boostas

Boostapen anlangande/ så sâgher Albumasar om h j B at han bes
tydher orars och fâårs orrefnat och dödhi sitt Tekns land/ Sâsons
âre Littouwen/ Massuren/ Saren/ Hessen/ Thûringen/ Norrs
born/ etc. Och thetta öffuer eens kommer medh Winterfiguren.
Men om Wâren så the bättre trefnat/ Nam II in Sexta/ et ♀ do-
mina est duodecimae. Om Sommaren trûfwas the temligha/ och
alrabâst om Hôsten. Mars i Stenbocken berydher willdwers dödhi/
sâgher Albumasar.

Sisterne wil temligt gott bliffua nästan hela âhret igenom.

Jagten/ wild och foglasänge/ synes bliffua trôgt om Wintren/
Wâren och Hôsten/ men bâst om Sommaren.

Jeremias 14. Herren sâgher om the Propheter/ som i mitt
namn Prophetera/ ândoch iagh them intet sendt haffuer/ och the lîk-
wâl predica/ at ingen dyr tîdh skal komma i thetta land/ Sâdana
Propheter stola död genom swârd och hunger/ Och folket hwilko the
Prophetera/ stola aff swârd och hunger liggia här och ther på gator
men i Jerusalem/ at ingen skal begraffua them/ Sammalunda och
theras hustrur/ Sôner och Dôtrar/ och iagh skal giuta theas ond-
sto vppå them. Min öghon sÿta medh tårar dagh och natt/ och
wenda intet âther/ Ty Jungfrun mijns folks Dotter är gruffueli-
gha plâghat/ och jämmerligha slaghen/ Går iagh vth på markena/
si/ så liggia ther the slaghe medh swârd/ kommer iagh in vth
Stadhen/ så liggia ther the försmâchtadhe aff hunger.

Thet IV. Cap. om Resor.

D M Wintren bliffuer trôadt at resa/ Om Wâren
sâhrlighit/ fult medh rössuerij och arrester/ Om Sommaren
och sâhrlighit/ om Hôsten medelmättigt.

Thet V. Cap. Om Siuk- domar.

D M Wintren är h morbi Significator et Auctor in h
Signo aegro han förorsakar sâhrlighe catharhos/ hoffunds
stott och sinwffuor/ sierdedags stâlffuor/ bwkress/ tannewârkt/
twinnesoot/ knåwârkt/ quinfolks och vngedrengtars dödhi/ som Al-
bumasar sâgher.

Om Wären är Δ in b signo ægred/ Significator/ T Author/
han giffuer icke stoore Siuðdomar/ synnerli gha brysterrong/ styng/
biertte spann/ krampe/ förstopning etc.

Om Sommaren är inge många tekn til siuðdomar/ doch sama
ma slags som om Wären.

Om Hösten/ och såå tekn/ synnerligha til b wæress/ Phlegmas
tiste apostemer på fötterne. Barnaföderstor är i stor fahra/
propter Δ et Y in 5 . D in 6 . licet Fortem.

Gudh förlåne oss itt helsosamt och lyckesamt år. **MMXXVII:**

**Här fölia någre Solennes och Må-
nens Förmörkelser/ som på någre effterföliande**
år hoos oss seedde warda/ hwilkes beymdhande man här
effter (wil Gudh) i en synnerligh Tractat wil examinera
och tilkenna giffua/ medh någre flere på the år
som thesse fölia/når man formerne eller
figurerne förfärdigha kan. Til
Stockholms corrigerede
horizont.

ANNO 1609.

1. D Förmörk. i S

Then 10. Jan.

Tim. min.

Begynnes 0 47.

Ar halfwidh 2. 26. För middas

Ændes 4. 5. ghen.

2. D Förmör. i b

Then 6 Jan.

T. M.

B. 10. 2. E. m.

S. wid 12. 0.

E. 1. 58. S. m. then
7. Jan.

3. D Förmör.

3. D Sörm. j S. Thenne förvthan ssee ännu
 Then 30. Decemb. 3. j Solen them wij ickē see.

T. M.
 B. 10. 39. S. m.
 S. 0. 35. L. m.
 L. 2. 21.

ANNO 1610.

1. D Sörmörk. j b. 2. D Sörmör. j S.
 Then 26. Junij. Then 20. Decemb. Thenne förv
 T. M. than ssee 2. j
 B. 3. 16. Solen/ them
 S. 5. 1. S. m. wij ickē så see.
 L. 6. 46. L. 5 14.

ANNO 1611.

Ssee 2. ☉ Sörmörk. them wij ickē så see.

ANNO 1612.

1. D Sörm. j m. 2. ☉ Sörm. j II. 3. D Sörm. j S
 Then 4. Maj. Then 20. Maj. Then 29. Octob. Ssee
 B. 8 39. B. 9 42. B. 1 20 än en j
 S. 10 6. S. 11 15. S. m. S. 2 56. L. m. Othen
 L. 11 33. L. 6 20 L. m. L. 4 32. wij ey see.

ANNO 1613.

2. För. 18

Then 18. Octob.
D. 1 53.
S. 3 55 E. m.
E. 5 57.

Thenne förvthan scee ännu 5.
Förmörkelses/ 4. i Solen/ och 1. i Månen/
them wij icke see kunne.

ANNO 1614.

1. 2 För. jm

Then 14. April.
D. 3 9.
S. 4 32. S. m.
E. 5 55.

2. 0 För. j=

Then 23. Septem.
D. 0 4.
S. 1 14 E. m.
E. 2 24.

3. 2 För. i v

Then 7. Octob.
D. 3 11.
S. 4 24 E. m.
E. 5 37.

Thenne förvthan sceer ån en stor Solennes
Förmörkelse then icke wij vthan the Osterländer see kunna.

ANNO 1615.

Då thetta åhret scee wål twenne stoore och
försträckelighe Solsens. Förmörkelses/ men wij kunna them icke see/
vthan the Indianer/ så at the så en mörk dagh/ The så och sin plågho
så wål som wij. Gudh giffue oss sin helga nådhe/ at wij kunde vpa
lyffra hoffundet/ och see effter knopparna på träån/ och förwenta
Herren trösteligha. AME.

Tryckt i Stockholm / af Amund Olufson.

